

De Apenrots

Willem Hajenius

Gibraltar is al van verre (zo'n 150 km) te zien. De imposante rots (*"The Rock"*) rijst als een stenen bewaker van Europa hoog boven de zee uit. Aan de overzijde ligt Marokko met daarin de Spaanse enclave Ceuta.

Wegens zijn strategische ligging (toegang tot de Middellandse zee en aan de Atlantische Oceaan) was het een plek waar flink om gevochten is. Eerst de Neanderthalers zo'n 100.000 jaar geleden. Later de Romeinen, de Feniciërs, de Grieken, noem maar op. Daarna volgde de Moorse invasie in 711, met hoofdman de Berber Tarik Ibn Ziyad. Die noemde het *"Jabal Tarik"* (Tarik's berg) wat later werd verbasterd tot Gibraltar.

De Moren hielden het daar 700 jaar uit. Toen was het de beurt aan de Spanjaarden, die bleven er 300 jaar zitten en moesten toen de aftocht blazen, omsingeld door Hollandse en Engelse troepen. Het vredesverdrag van Utrecht (1713) gaf Gibraltar weg aan de Kroon van Groot-Brittannië, *"voor eeuwig"*. En dat is lang! Bloedige veldslagen volgden, bv. Trafalgar in 1805. Zelfs in moderne tijden bleef Gibraltar een twistappel tussen Engeland en Spanje. De grens ging twintig jaar dicht vanaf 1969!

Tegenwoordig is er niet veel aan de hand, alhoewel de Spaanse douane nog steeds de naam heeft lastig te kunnen zijn met uitgebreide controles e.d. Maar daar hebben we zelf niets van gemerkt, ons autootje mocht altijd doorrijden, wel nadat ze onze paspoorten nauwlettend hadden bekeken.

Als je aan komt rijden, vanuit het Spaanse dorp La Linea, is Gibraltar een machtig gezicht. De grote rots verheft zich 426 meter boven de zeespiegel. Opeens gaan alle stoplichten op rood. Iedereen moet stoppen want een vliegtuig gaat landen. De enige verkeersweg kruist de landingsbaan wegens gebrek aan ruimte. Want die is schaars in Gibraltar, groeien kan alleen nog maar in de hoogte. Met 35 duizend inwoners, samengedrukt op 6 km², waarvan het meeste ook nog rots is, plus 20 duizend auto's hebben ze er een groot parkeerprobleem.

De landingsbaan en de verkeersweg kruisen elkaar.

Met schaakmakker Eddy Bosschem waren we in Gibraltar om te schaken (eind januari 2017). Dank zij *pricefighter* Ryanair (€ 34,- voor Brussel - Málaga heen en terug!) begon ons avontuur uitstekend. Dat werd wel iets minder nadat we ontdekt hadden dat het leven in Gibraltar twee keer zo duur was als in Spanje! Iedereen is er tweetalig (Engels/Spaans) en er is ook nog een lokaal dialect, het “Llanito”, met veel Andaluz, oud-Genovees en woorden van immigranten. Gibraltar bestaat uit een mengelmoes van rassen en geloven. Veel Spanjaarden die er werken en over de grens in Spanje wonen. Veel Engelsen natuurlijk. Veel immigranten: hindoes, joden, moren, katholieken. Alles leeft in vrede en respect met elkaar. Een voorbeeld voor de rest van de wereld!

We speelden niet in het beroemde “Masters” toernooi, waar de helft van de wereldtop aan meedeed. De andere helft zat in Wijk aan Zee. Het Masters duurt tien rondes, ongeveer 12 dagen en was veel te sterk voor ons. Wij deden mee met de Challengers (onder de 2150) en de Amateurs (onder de 1900), allebei 5 rondes. Er was nóg een Challengers en een Amateur toernooi, nadat de eerste beëindigd was. Zo kon je ook tien rondes spelen; wij hielden het maar bij vijf. Toch wel leuk om toppers als Ivanchuk, Nakamura, Hou Yifan, Nigel Short, Fabiano Caruana van dichtbij aan het werk te zien!

Schaken in Hotel Caleta

We zaten in een hotel zo'n 5 km van het speelloord Hotel Caleta. Heel sympathiek van de organisatoren om alle deelnemers een *badge* te geven waarmee we gratis alle bussen in konden. Veel beter dan met de auto een parkeerplaatsje te moeten zoeken! Gibraltar is Engels, en dat bleek duidelijk uit hun goede opvoeding: iedereen die de bus uitstapte liet een welgemeend en sonoor "*Thank You!*" horen. Ook al gingen er twintig uit, een zee van "*thank-you's*" volgde. Nooit ergens anders gezien!

Behalve mooi aangelegde plantsoenen met palmbomen - tenslotte is het daar niet zo koud - heeft Gibraltar nóg iets speciaals: apen! Nee, ik bedoel niet de schaakspelers...

De staartloze Macaques *Sylvanus*, ook bekend als "*Barbary Apes*", leeft in het bovenste deel van "*The Rock*". Ongeveer

240 verdeeld over 6 groepen (of kuddes, roedels, bendes, hoe noemt men zoiets?)

Er bestaat een legende, dat áls de apen uit Gibraltar zouden verdwijnen, Engeland Gibraltar kwijt raakt. Winston Churchill was tijdens de Tweede Wereldoorlog even in Gibraltar. Hij vreesde dat de apen zouden sterven en daarmee gratis propaganda voor de vijand zouden maken.

Hij beval de militaire autoriteiten goed voor de apen te zorgen en er nog een aantal te importeren, wat ook geschiedde! Een echt “broodje-aap” verhaal!

En wie van militaire geschiedenis houdt, kan zijn hart ophalen in Gibraltar. De vele belegeringen lokten de bouw van tunnels in “The Rock” uit: meer dan 50 km tunnels in harde rots, plus het plaatsen van grote kanonnen, zoals de “100 Ton Gun” uit 1870, *nicknamed* “The Rock Buster”. Het duurde drie weken om dat onding 500 meter te verplaatsen naar zijn site, met behulp van een colonne ezeltjes. Daar hadden ze een compleet hydraulisch systeem neergezet om het kanon te kunnen richten. Het mikken duurde drie uur! Maar omdat de doelen voornamelijk langzame zeilschepen waren, was dat niet zo erg. Het afvuren had ook iets speciaals: een platinadraad werd d.m.v. een elektrische batterij verhit!

Hoogste tijd om terug te keren naar het schaaktoernooi. Dit was al de 15de editie, en dat zonder onderbrekingen! De grote baas was Stuart Conquest, een grootmeester die ik nog kende uit eind jaren '80 van de toernooien in Brussel en Oostende.

Atousa Pourkashiyani uit Iran

Hij deed het voortreffelijk, overal was hij prominent aanwezig en had dan ook nog tijd voor een praatje en wat foto's. Want - dit moet gezegd worden - op een of andere manier bulkt het in het schaaktoernooi van Gibraltar altijd van de mooie vrouwen!

Ju Wenjun, eerste prijs bij de vrouwen.

Da's wel wat anders dan die seniortoernooien, haha! En ik verdenk Stuart ervan daar zwaar de hand in te

Een van de speelzalen

hebben... Al dat vrouwelijk schoon zat zich te verdringen om met hem op de foto te gaan, en dat in hele heftige poses... Zelfs hof-fotografe Sophie was zeer goed voorzien van oren en poten, zoals de Vlaamse uitdrukking luidt, en dan ook nog uiterst charmant en sympathiek. Enkele foto's hier zijn van haar hand en als zodanig gemerkt.

Olga Dolzhikova, oftewel "Noortje" voor ons, want ze speelde voor Noorwegen, zodoende.

De held van dit verhaal: Eddy Bosschem: gedeeld groepswinnaar met 4.5 uit 5. Cheers!

Onze fotografe was weer goed bezig, de sympathie was heel tof wederzijds:

Bedankt Sophie!

Zoals ik al eerder ondervond was < 2150 voor mij wat te hoog gegrepen, waarmee ik bescheiden in een duidelijke min-score belandde. Maar Eddy daarentegen! Hij deed het in één woord: geweldig! Aan “zijn” tafeltje 1 (hij had de hoogste rating van zijn groep, een strategische 1899) maakte hij komaf met iedereen die zijn heiligdom durfde te betreden! Met veel geduld plus een oer-soliede stijl won hij zijn eerste vier partijen en maakte professioneel remise in de slotronde. Zijn tegenstander voor de partij: *“it doesn't have to be a long game, does it?”* Een prachtige manier om van te voren remise aan te bieden, weer wat geleerd! Gedeeld 1-3 (66 deelnemers) en een vette prijs! Prachtig, Eddy! Donner zou zeggen “dat had ik zelf niet beter kunnen doen!” En ik deed het ook niet, met 1 uit 5 werd ik 66ste van de 73 deelnemers.

Ex-wereldkampioen Vesely Topalov: waakzaam!

De grote winnaar Hikaru Nakamura: 8.5 uit 10.

Een hilarisch moment in de laatste ronde, vlak voor de aanvang van de partijen. De arbiter ging, gewapend met een metaaldetector, de topspelers even elektronisch aftasten. Want je weet het maar nooit of er

enkele snoodaards tussen ons zitten die stiekem een klein Fritsje in hun oksel meedragen!
Iedereen moest lachen en applaudiseerde voor dit ongewone verzetje!

© Sophie Triay

Hoofdarbiter David Welch doet zijn werk in een uitstekende sfeer!

Het “echte” toernooi, de “Masters” dus, werd gewonnen door de Amerikaan Hikaru Nakamura. Er eindigden 3 spelers met 8.5 uit 10 (255 deelnemers) en hij won de play-offs. De anderen waren de Chinees Yangyi Yu (pas 22!) en de Spanjaard David Antón Guijarro (pas 21!).

De beste dame, goed voor een prijs van 15 duizend pond, was de beeldschone Ju Wenjun (werd al 26 tijdens het toernooi!) met 7 uit 10, voor de wereldkampioene Hou Yifan. Dat had alles te maken met een bizar incident dat Hou Yifan zelf uitlokte.

Ze was niet tevreden met de paringen, waar ze 7 van de 10 ronden moest uitkomen tegen een vrouw.

Bij wijze van protest verloor ze daarom expres haar laatste partij in 5 zetten!

Wereldkampioene, (nu ex-), Hou Yifan (China)

Met wit tegen de Indische grootmeester Babu Lalith, na eerst een half uur te laat te zijn gekomen:

1.g4 d5 2.f3 e5 3.d3 Dh4+ 4.Kd2 h5 5.h3 hxg4 0-1.

Nee, een diagram hoeven we niet te verkwisten aan dit gedrocht. Een drietal arbiters hebben nog gecheckt dat er niets mis was met de paringen, die worden immers door speciale computerprogramma's gemaakt zonder invloed van buitenaf. Intussen is ze ook haar WK-titel kwijt. Ze wou niet meedoen aan het kandidatentoernooi in Teheran, dat vond ze maar "een loterij". Een andere Chinese, Zhongyi Tan (25) is daar wereldkampioene geworden. Vroeger was het van "de Russen komen!", nu is het "de Chinezen (en de Indiërs!) komen"!

Eddy laat het duidelijk zien: wie het laatst lacht, lacht het best!

Een prachtig toernooi in een heel speciaal decor, warm aanbevolen! Gibraltar ziet veel toeristen, het hele jaar door. Maar schaakspelers zijn er extra welkom. Waarom? Wel, heel eenvoudig: de meeste toeristen zijn dagjesmensen, goed voor hooguit één of twee overnachtingen wanneer ze in de Costa del Sol rond Málaga, Fuengirola en zo vertoeven.

Schakers daarentegen komen met honderden tegelijk, en dan niet voor slechts een dagje. Nee, ze blijven er twee weken eten, drinken en slapen. En het zijn geen *troublemakers*, maar juist *easy-going fellows*. Alleen, in de nabije toekomst zou die vermaledijde grens hen wel eens parten kunnen spelen... In plaats van "einde" van dit verhaal zou ik dan ook tegen u willen zeggen:

BREXIT !